

Verzamelde gedichten 1958 - 2008

Frans Hoppenbrouwers

Deze PDF wordt u
aangeboden door
webmagazine
CuBra &
Frans
Hoppenbrouwers

Copyright 2009 Frans Hoppenbrouwers

I Vroegste gedichten (Uit: Zoet als Honing, Zout als Brem)

II Kruidwis

III Verkaveld Bestaan (een drieluik)

1. Portaal
2. Pelgrim
3. Rosa mystica

IV Wintervertelling

V Calendarium poeticum

VI Ongerijmd

VII Tweestromenland

VIII Tijdloos verweer

IX Spelenderwijs

X Wording en verval

XI Brabantse Balladen

XII Jeroen Bosch

XIII Vluchtig geluk

XIV Kroon der maanden

XV Hoezeer mijn lief

XIII VLUCHTIG GELUK

Vluchtig geluk

De prunus heeft zich opgetooid
in een opzichtig bruidsgewaad
dat zelden iets te raden laat
voor wie de hoogste ogen gooit

en, in een tijd van overdaad,
de levensvragen *nou of nooit*
in roze bloesem rijk ontplooit
en moeiteloos de wegen gaat

die uitzien op het hoogste tij
van een verinnerlijkt plezier
dat in een roes van *ik en jij*

de toekomst ziet door het vizier
dat ogen toegang geeft op vrij
maar broos en tijdelijk vertier.

Bericht aan Jan van Nijlen

Ik lees jouw verzen graag bij tijd en wijle,
als ik niet los kom van mijn luie stoel,
het schrijven van mijn oude botten voel,
de pijn die past bij het doorwinterd reilen.

Dan bolt de wind de vers gestoken zeilen
en in mijn hoofd hoor ik het luid gewoel
van vogels die op weg zijn naar hun doel,
hun balts hernemen om hun kans te peilen.

Dan spring ik op en haast me naar het veld
waar grazig kruid zich hult in aar en bloem,
waar, zwaar van sap, de jonge loot opzwelt.

Ik hoor een diep, melancholiek gezoem
en groet de hommel - zwaar beladen held -
die ik gepast naar jou van Nijlen noem.

Fietsend door het veld

Al rijdend door dit groen ontluikend land
voel ik de driften in mijn aders stromen.
Of wens en droom tot volle wasdom komen,
zo ruim ontvouwt zich weer de boerenhand

en zaait de rog die niet meer in te tomen
al haastig kiemt en wortelt in het zand,
om voor mijn oog tot aan de verste rand,
tot rijke bloei en volle dracht te komen.

Dit schouwspel voedt de lusten in het lijf,
dat zich vermetel nog eens uit wil kuren,
al weet ik dat zo'n lijfelijk tijdverdrijf

niet langer dan een kort seizoen kan duren,
dat ik voortaan een buitenstaander blijf,
als een voyeur, veroordeeld tot begluren.

Boete

De hitte heeft het loof terneergedrukt,
als lorren hangen blaren aan de bomen
en in het raaigras overheerst het lome,
maar ook de rog gaat al te diep gebukt.

Echt dor is pas de uitgestrekte heide,
geen vogel waagt zich in de harde lucht,
een glazenmaker onderbreekt zijn vlucht
en zoekt de koelte van de schaduwzijde.

Ik sta en zie dit hitsig schouwspel aan
en voel een loden druk op beide voeten,
alsof ik hier een eeuw lang heb gestaan.

Ik nam dit zandpad om het heilig moeten,
die lijdensweg moest ik nu eenmaal gaan,
beladen met de last van schuld en boete.

Edelman bedelman

Ik raap onachtzaamheden van de aarde
en voed me met hetgeen de landman liet.
Ik vrees de neergang van de armoe niet,
tevreden met wat lege velden baarden.

Het oog gericht op pas geoogste akkers
krom ik de rug voor de vergeten aar
- het onmiskenbaar bedelmansgebaar -
de voedselbron voor hongerige stakkers.

Ik heb vooral de kleine luiden lief
die sappelend hun barre wegen gaan,
immer op zoek naar voedsel en gerief.

Ik deel hun hard en kommervol bestaan
en om geen brood noem ik de naaste dief.
Ben ik niet zelf het bedelpad gegaan?

Apokalyps

Ik zocht gemoedsrust op Gods dodenakker
en vroeg mij af hoe het daarginds zou zijn,
daar op de grens van werkelijkheid en schijn.
Dat maakte duizend vragen in mij wakker.

Opeens en zonder enig voorspel brak er
een noodweer los, een klaterend festijn.
Het hemels water, klaar als een fontein,
doorweekte mij: genade voor de stakker.

De bliksem hulde mij in vuur en gloed,
de donder nam als wrake Gods het woord
en voor mij uit trok er een lange stoet

van vrome zielen, schrijdend door een poort
van troostend licht. Dat gaf me nieuwe moed:
een klacht heb ik van geen van hen gehoord.

Bestendig vuur

Als vonk die oplicht in een stervend vuur
toont zich de liefde van een oude man:
hij telt de dagen dat hij gloeien kan,
maar treurt om elk vergeefs ontvlamde uur.

Een jongen rekent niet met tijd en duur,
hij is nog van de liefde in de ban.
Maar ongemerkt vermindert het elan
en zonder houtvuur wordt de winter guur.

Er gloort nog hoop voor hem die wegen kent
om zijn geliefde tot het laatst te boeien:
hervind het pad waaraan een vrouw niet went,

berijd de wolken, gun haar het vervloeien
van berg en dal, geen ruiter die haar ment,
zodat haar vuur verrassend op zal gloeien.

Klein besef

Een klein besef van weelde doet mij goed:
de kostbaarheden, mooi maar ongeteld,
verbergen zich in het ontvlamde veld,
het najaar voelt de dood al in het bloed.

De wezensvraag wat een geschenk mij doet
is door de jaren veel te vaak gesteld:
natuurlijk was ook ik gericht op geld,
maar de kleynodiën breng ik mijn groet.

Aan tederheden ben ik nooit ontstegen,
om schoonheid heb ik mij de wet gesteld
en op mijn wegen kwam ik rijkdom tegen,

als ik, het hoofd genegen naar het veld,
de weelde voelde van het heil en zegen:
de tere nevel die slechts goedheid telt.

Blad

Een tollend blad gegrepen door de stroom
lijkt in de regel kansloos en verloren.
Het wil niet van geleide sturing horen:
zo pas had het nog uitzicht op een droom.

Te weerloos drijven wij op weer en wind,
vragen het lot het ontij snel te keren.
Al lang verleerd het kwade af te weren,
verwijzen wij naar het onschuldig kind.

Die kindsheid is ons gaandeweg ontnomen,
wij staan te wachten langs een oude weg
die bij ondrinkbaar water uit zal komen.

Zo hangt het lot af van geluk of pech,
het aardse gokken op verzonken dromen,
wat ik in elk gedicht met nadruk zeg.

Het vrije woord

Ik heb iets met het buigen van de bomen
en minder met de volgzaamheid van riet,
daar al dat slaafse volgen sporen liet
van horigheid waar ik aan wou ontkomen.

Als vrije dichter ben ik niemands knecht,
nooit ofte nimmer pas ik op mijn woorden.
Ik weet wel wat de mensen liever hoorden,
maar in de grond deed ik de dingen recht.

Ik neig alleen ten gunste van het tere
dat hulpeloos, geknakt ter aarde ligt,
om later heen daadkrachtig op te veren.

Ik plooi voor het geringste mijn gezicht
tot glimlach, om het kwetsbare te eren:
zo blijft mijn ziel op tederheid gericht.

Ontmoeting

De roerdomp kwam ik hier geregeld tegen,
de visser die zijn eenzaamheid beklom
en in de vriesnacht om erbarming vroeg:
een zwerver kiest soms rare uitvalswegen.

Ik zag hem later als een standbeeld staan,
een manshoog teken in het manshoog riet:
wat er ook voorviel, hij verroerde niet,
als dreef de vorst hem tot verstarren aan.

Hij wist zich tussen bies en riet geborgen,
de bek omhoog, het oog op niets gericht.
Zo trof ik hem die vroege voorjaarsmorgen

beschenen door een zacht en gelig licht.
Meteen was ik bevrijd van al mijn zorgen.
Verrast schreef ik die avond dit gedicht.

Franciscaans I

Zo drong de waarheid door tot in het woord:
Gods bode bracht mij tot een hoger taal
om recht te doen aan het divien verhaal
dat ik eens in een herfstnacht heb gehoord,

toen ik als jongen dwalend buiten liep
gevangen in het zoeklicht van de maan:
een vallend blad tikte mij vinnig aan,
terwijl een harde, barse stem mij riep.

Toen kwam er diepte in mijn hol bestaan,
mijn strofen daalden in tot riet en lis:
er was geen sprake meer van misverstaan.

Sindsdien spreek ik de vogel en de vis
en wolken trekken zich mijn woorden aan,
verstaan mijn stem die duizendtalig is.

Vluchtig Stof

Het stof dat opstijgt van de aardse wegen,
is vluchtig stof dat opgaat in de lucht
en zich verlustigt in de hoogste vlucht:
geen mens houdt dat gestage stijgen tegen.

Wat onze voeten alsmaar op doen waaien,
verstuift en wordt gedragen op de wind,
totdat het stoffig aardse zich verbindt
met zon en ster: een vurig lichterlaaie.

Verhef dit stof tot zegen voor de aarde,
het woelig stof dat in zijn eindigheid
het nut erkent van nul en gener waarde.

Als hoogste goed tel ik bescheidenheid
die rijk en adellijk aan deemoed paarde
en regelrecht voert naar de eeuwigheid.

Eenvoud

Eenvoud had nu weer eens het laatste woord,
het simpel antwoord op de laatste dingen,
de laatste vragen die mijn dood omringen,
als ik straks aanklop bij de laatste poort.

Het heeft geen zin om vragen recht te doen,
als je verzet al lang geen hout meer snijdt,
de tijdklok spreekt van een verloren strijd:
een bleek verraad verlept het zomers groen.

Leg je maar neer bij het eenvoudig feit:
het einde komt en niemand vat je hand.
Je raakt jezelf en ook je dromen kwijt,

als je verhuist naar het verloren land,
waar niets herinnert aan verbondenheid:
ook naasten lekken weg als lopend zand.

In de abdij van Tongerlo

Te snel geraakt door uitgesleten treden,
de lichte golving in doorleefd graniet,
in marmer dat de sleet van tijden liet
en al die eeuwen voelbaar heeft geleden

van trage stap, het ruisen van gebeden,
de gangen van het uitgeschuurd verdriet
of opgang naar een geestelijk verschiet,
moet ik verlangen naar een gaver heden.

Ik hoor de melodie die er bleef hangen,
gregoriaans dat stijgt naar het gewelf
en na-vibreert in smalle, lange gangen.

Terwijl ik naar de eigen diepgang delf,
neem ik de trede naar het godsverlangen
en, als een monnik, kom ik tot mijzelf.

1 mei

De jongste trol heeft nog een ei gelegd,
een stipter ei dan iemand had verwacht:
de vliezen braken prompt te middernacht,
zoals dat in het grootboek was voorzegd.

Een eeuw geleden, na een woest gevecht,
is ze brutaal door een huzaar verkracht.
Dat ze haar ei pas nu ter wereld bracht,
maakt haar behekst verlangen levensecht.

Het werd weer mei, de eerste volle dag
in de ontplooiing van dit voorjaarsfeest.
Het stenen ei, dat in een karspoor lag,

riep om verering en een nieuwe geest:
er was een gek die er een god in zag.
Nadien wordt het aanbeden en gevreesd.

IJsheiligen

De rijm lag op het al te kwetsbaar gras,
te jong nog om het daglicht te verdragen.
Ik hoorde halmen luid om bijstand vragen,
alsof er hoop en kans op voortgang was.

Het riep de geest op van een koude kas
waar zonder zonlicht, zonder welbehagen,
het bleke pootgoed uitzag naar de dagen
dat warmer licht weer goed genegen was.

Nog was het zaak in voortgang te geloven
of voort te zwoegen tot het bitter eind,
bevrijd van hoop op zegen van hierboven.

Te licht nog van vertrouwen naar het schijnt,
liet men zich van zijn eindigheid beroven:
één nachtvorst en het godsgeloof verdwijnt.

Man in mei

Van bruid en broed zingt nu de jonge mei
om al wat leeft of leven in zich draagt
en vol vervoering kiest de vrije maagd
voor moederschap wat hoort bij dit getij.

De drift komt, feller dreigend, naderbij
en wijfken wordt door manneken belaagd
en zonder uitstel, met gezag, ontmaagd:
hier kwamen, feodaal, weer rechten vrij.

Verdwenen lauwerkrans van kuis en rein,
vol vuur bezongen in een zuiver lied,
rijk aan mysterie: moeder, maged fijn...

Ik bid, herstel ons kwijnende verschiet,
mystiek van mei, verleng ons schamel zijn,
en prijs de preutsheid der begijnen niet.

Ruraal

Gooi open dat te lang gesloten raam,
ik wil de wilde appelbloesems ruiken
en haastig de vergetelheid in duiken:
geluk herkrijgt zijn feitelijke naam.

Ik groet de mei om zijn gekende faam:
spring open vastgeroeste winterluiken,
ik wil de dagen liederlijk misbruiken,
al ben ik in verleiden niet bekwaam.

De vink slaat - pinketink - zijn slag,
een schuiftrompet van ongekend allooi,
die deuken stoot in deze lichte dag.

De ram bestijgt de schikkelijke ooi
en doet waar je niet eens van dromen mag:
een willig lief, te nemen in het hooi.

Landschap

Dit achterland zou ik met zorg betreden,
alsof ik haast noch grote plannen had,
ik koos gedwee voor het betreden pad
en de voorspelbaarheid der oude zeden.

Het vreemde is daar als de pest gemeden,
vooreerst het nieuwerwetse uit de stad.
Waaraan de boer zijn eigen inborst mat,
was strikt geloof in wat de ouden deden.

Stop de teloorgang van dit boerenland
en laat het niet verslonzen en versloren.
Bevecht verloedering met hand en tand,

zodat wij weer het stuiven van het koren
beleven in een klein en dorps verband:
van halm en aar wil ik de hartslag horen.

Perspectief

Tien grijze hennen en een bonte haan
op scharreltocht dichtbij de boerderij:
door niets gehinderd, los en vogelvrij
doorgronden zij het landelijk bestaan.

En de boerin ziet het glimlachend aan,
haar schaars vermaak in deze negorij.
Ze gaf wat toe en nam er ook wat bij:
het fiere pronken van haar eigen haan.

Ze kent de nukken van dit pover land
en ze weet niet wat er te wachten staat,
een korf vol aren of een lege mand,

een schrale oogst of vette overdaad.
De toekomst heb je zelden in de hand:
ziedaar de zin van een gehuwde staat.

Domein

Of ze nu karnt of door het venster tuurt,
hier ligt toch zonder twijfel haar domein,
streng afgepaald terrein van mijn en dijn:
hier wordt op prompt en proper aangestuurd.

Of ze nu luiers wast of pannen schuurt,
een kind voedt of de oven vult met brood,
zij is het ook die maar weer vrede sloot:
er vallen woorden als de winter duurt.

Maar in de lente gaan de luiken open,
dan valt het nieuwe, onbestoven licht,
dat alleman op vers en groen doet hopen,

naar binnen door het smalle bovenlicht:
de lindeboom begint weer uit te lopen,
op hof en akker wordt het hart gericht.

Koestal

Er hing een zure stank in stal en schuur
van al het kuilvoer dat de koeien vraten.
Dat stoorde niet, gezien de warme baten
der grote lijven: duurzaam gloeiend vuur.

Ik kwam er 's winters rond het middaguur
en hielp dan met het vullen van de gaten
die koeien gulzig uit de hooiberg vraten:
dat was mijn plicht, als toegewijde buur.

De warmte deed je snel van binnen gloeien,
want buiten woei een ijzig koude stroom.
Een koe begon genoeglijk zacht te loeien

en zweeg dan weer vol ingehouden schroom.
Ik denk weer vaker aan die stal met koeien
en net als toen word ik dan warm en loom.

Boerin

De diepe rimpels in haar oud gezicht
verbeelden bloei en uitgesleten spijt,
als tekens van een woordeloos gedicht,
getoonzet, in gravures, door de tijd.

Haar ogen reeds op wijd en hoog gericht,
al meer dan klaar voor God en eeuwigheid,
doet ze, vanzelf, haar dagelijkse plicht,
doordrongen van de ware dienstbaarheid.

Ik ken de vrouwen van het boerenland,
de korenbindsters die hun dagtaak deden
met sterke armen en een rappe hand.

Ik ken die vrouwen van de avondvrede,
als ze in groot, familiaal verband,
de deun aanhieven van de lijfsgebeden.

Kruis en kroon

Roeping

Als kind heb ik de schalen uitgeschonken,
de lemen schalen van mijn schamel land.
Zo hield ik mij als dromer in de hand
met koude scheuten; vurig hete vonken

van verre sterren heb ik ingedronken;
ik gaarde parels in een tenen mand,
de zon verhief mij in de adelstand,
zodat er gensters in mijn ogen blonken.

En zo ontbrandt er dan een heilig vuur
dat je van binnenuit gestaag verteert;
het eeuwig leven ademt tijd noch duur

als je, tot God en tot zijn volk bekeerd,
voor wijding kiest en uitziet naar het uur
dat hij jouw ziel met huid en haar beheert.

Leergeld

Ik was al jong een zeer losbandig kind
dat maar het liefst de eigen paden liep.
Ik volgde meest de warrel van de wind,
omdat ik graag een eigen ruimte schiep.

Ik was pas drie toen ik, in het geniep,
een uitweg vond die je zo jong niet vindt,
over de poort klom en de straat uitliep:
mijn moeders wasdag was mij goed gezind.

Ik zag een zwaluw badend in het zand
dat in de middaghitte lag te stoven:
wat wist ik van 'één vogel in de hand...',

hoe kan een kind van drie in tien geloven?
Uiteindelijk ben ik op school beland;
maar het gemis kwam ik niet meer te boven.

Dorpse herinnering

Ik voelde dat het leven soepel vloei-
de, en wist niet eens wat ik te wensen had,
alsof ik woonde in een weids groen gat,
terwijl de zomer rond de dorpen bloeide.

Als schakels regen dagen zich aaneen
tot witte snoeren lastig te ontwarren
en onverstoort dokkerden de karren
door de verdroomde ommelanden heen.

Het zonlicht lag er zomaar voor het rapen
voor iedereen die maar het kenmerk droeg
van vrede: de oorlog was gaan slapen.

Het was een tijd die niet naar uren vroeg,
als wij als jongens, slingerend als apen,
door bomen zwierden tot de kerkklok sloeg.

Bramen

Als vrucht roem ik toch bovenal de braam
die ik ver van rumoer en dorpsdrukke
vervuld van huiver uit gewelven plukte,
terwijl de wind mij roemde om mijn naam:

ik meed al vroeg de leidsels en de haam
en de beknotting van geen teugel lukte.
Ik rook de wilde geur die mij verrukte
als hij kwam binnendrijven door het raam.

Ik zocht mijn weg langs diepe droge sloten
in veld en beemd tot ik mijn vruchten vond.
Als vrijbouter heb ik daar steeds genoten

van wilde bramen smakend naar de grond
waarin ze groeiden, zonlicht overgoten,
vol zurig sap dat loskwam in mijn mond.

Spijt

Een zondagmorgen in de schoot van mei
liep ik als kind verrukt bij de rivier.
Vluit genoot ik het volmaakt plezier
van vink en pimpel; mateloos en vrij,

loom dwalend langs een dichte pikkerheg,
tотdat mijn oog bij toeval op iets viel
dat ik geraakt tot in mijn diepste ziel
als meest verheven van mijn leven zag.

Een nestje eitjes onbenoembaar blauw,
vijf edelstenen tegeneen gelegen.
Mijn hand schoot uit en veels te gauw

kwam ik mijzelf in mijn begeerte tegen:
mijn vingers werden een gekromde klauw.
Eén eitje brak en spijt verdreef de zegen.

Verloren zoon

Ik heb dit veld in jaren niet betreden,
alsof ik wist dat er een vloek op lag
om weer te keren naar het vals verleden,
waar ik een stoet van schijngestalten zag.

Want in dit veld heb ik mijn leed geleden,
hoewel er soms ook grond was voor gelach.
Om eigenheid heb ik mijn strijd gestreden,
daar men mijn ootmoed aanzag voor ontzag.

Toen ik dit veld voorgoed verlaten had,
onterfde zoon, geen stuiver in de hand,
viel ik in een reeds lang voorzegde gat.

Los van dit veld, van het beloofde land,
zwierf ik verweesd door de ontvolkte stad:
verloren zoon aan god noch mens verwant.

Retrospectief

In rijm en maat heb ik mij uitgezongen
voor een publiek dat in het duister zat
als ik verlegen voor het voetlicht trad,
de plankenkoorts ternauwernood bedwongen.

Ik heb u nooit een voordracht opgedrongen,
omdat ik altijd mijn bedenking had
als men succes aan volle zalen mat
en inhoud aan de weergalm van de longen.

Ik hield niet van het menselijk theater,
omdat ik liever door de beemden liep
of toefde aan de oevers van stil water,

waar in de lente klaar de lijster riep,
die wars van bijval, wars van vals geklater,
haar eigen symfonie van Mahler schiep.

Waterval in de Beekloop

Ik stond als kind vaak bij de waterval
en dacht dan na over het eeuwig stromen,
het stuwen dat zich nimmer in laat tomen
en niets wil weten van een aards verval.

Ik zocht een term voor iets dat duren zal
maar snel ben ik tot het besef gekomen
dat onvergankelijk maar telt in dromen,
dat stromend water vloeit dankzij verval.

Reeds in de herfst verliest het lijf zijn glans,
de geest zoekt steun bij beelden uit de jeugd,
hervonden droom, zich stortend van de schans:

de waterval! Het weerzien doet mij deugd,
het alsmaar stromen brengt mij in balans:
de oude man die zich zijn kindsheid heugt.

Winters besef

Gun mij de rol van moegezworven wind
en dek mij toe met rillend winterlicht.
Doe een na een de houten blinden dicht,
keer u maar af van dit ontaarde kind.

Voor hartelozen werd ik doof en blind,
hun loze inborst roept om het gericht.
Aan roekelozen draag ik dit gedicht
ruimhartig op: ik ben hen goedgezind.

Als dichter maal ik niet om goed en kwaad,
ik schrijf vanuit een weerloos perspectief
dat mij geen uitweg naar het oordeel laat.

Mij past geen hol geroep als houd de dief,
ik werd geroepen tot een hoger staat:
vooral de argelozen kreeg ik lief.

De kaalslag

September heerst alweer in hart en hoofd:
de bleke nevels die de herfst omarmen
ontsluieren het blootgewoeld erbarmen:
het bos wordt al van huid en haar beroofd.

Het zomers vuur is langzaamaan gedoofd,
verdorrend blad roept wrake en ocharme:
als donzen laag de aarde op te warmen,
is nu een taak: de deemoed zij geloofd.

De berkenboom, al half ontdaan van blad,
voorzag de kwaal van kale stam en tak;
de bladval bracht het ontij op zijn mat:

geheven voor de kracht van slag en hak,
daalt al de aks, het lange wachten zat,
en roemt de houwer om zijn eerzaam vak.

Herfstig weer

Ik schouw de wereld door een gapend gat,
het oog wantrouwig op het raam gericht:
de glasgordijnen duwen loodzwaar licht
de kamer in, geen maan verlicht de mat.

Op lichte dingen krijg ik nu geen vat,
alsof de herfst de witte kieren dicht
en ik mijn blik op zwarte gaten richt,
alsof ik wilskracht noch illusies had.

Ben ik de dichter van de talisman,
zo puriteins verbonden met de rite?
Ik ben van wind en regen in de ban

en ieder najaar val ik voor de mythe
van luid geraas; beroofd van mijn elan
volg ik mijn alter ego naar de suite.

Dwalend onderweg

Ik had vannacht een afspraak met de maan
die als bezeten door de kruinen scheen
en door de blinden voor mijn ogen heen
de zin verlichtte van mijn aards bestaan.

Haar licht raakte mijn diepste wezen aan,
zodat de angst bij toverslag verdween.
Weer vrolijk dans ik over verend veen
op zoek naar wegen die naar nergens gaan.

Ik ben en blijf een zwerver in de nacht
die dolend vindt wat ik verloren waande.
Nooit méér dan nu heb ik aan haar gedacht,

voor wie ik ooit de rechte wegen baande
die onbegaanbaar woest werden geacht.
Vandaar de rol van de verdwaald gewaande.

Stormachtige dag

Ik wou niet zomaar onder wolken varen,
niet meer verloren lopen in dit land,
de gang te zwaar van opgestoven zand
en al te oud om dolend rond te waren.

Met de gedachte dat het op zou klaren,
viel ik als dwaze dromer door de mand.
En niemand nam de zwerver bij de hand:
dit dood getij belichaamt veel gevaren.

Ik wilde aan dit wanbestaan ontstijgen
en lijdzaam opgaan, als het avondlicht,
om hoogte van het hoger doel te krijgen.

Het hart gestaag op ver en wijd gericht,
het lijf gereed het lot te overstijgen,
verloor ik op een dag mijn zielsgewicht.

Ommekeer

Ik heb de stilte in het hart gesloten,
oktoberstilte, zacht en traag en loom:
de bosrand kleurt al oker aan de zoom,
de esdoorn is met goudgloed overgoten.

Ik heb ambitie van de troon gestoten,
mijn streven is weer nederig en vroom,
ik neem genoeg met gemeente schroom,
ver van het onbegrensde en het grote.

Ik ben bevrijd de wereld rond gegaan,
en kreeg weer oog voor onbestoven licht
in een hernieuwd en ongerept bestaan.

Ik vind de zinnen voor een kort gedicht
dat moet ontstijgen aan de eigenwaan:
de dichter is weer op zijn taak gericht.

Mistige ochtend

Ik weet weer van de navel en de nerf
nu vallend blad, de tolk van het vergaan,
weer dwingend in het teken komt te staan
van wereldse verrotting en bederf.

Ik schoon de paden op mijn eigen erf
en roep de vogels als mijn goden aan,
omdat ze almaar naar het zuiden gaan,
voorzeggen dat ook ik voortijdig sterf.

Ik loop en hoor de schrille tonen aan
van koperwieken die maar verder trekken,
beschenen door een uitgebleekte maan.

Wie vindt de moed mij zorgzaam toe te dekken,
nu dorrend blad wil borg staan voor vergaan
en doodsgezangen uit de esdoorn lekken?

Huis clos

Ik heb dit land ontkaveld en ontmensd
en aan de boorden heb ik berk geplant.
Voor één keer heb ik alles in de hand,
ontketen dromen, groots en onbegrensd.

Ik ben hier altijd welkom en gewenst,
hier is geen wezen tegen mij gekant
en ik verzet mijn zinnen in dit land
dat niet door hoge hekken is begrensd.

Vaak sta ik hier verlegen en ontroerd:
dan hoor ik het geritsel van de muis,
de houtduif die haar avondbeden koert.

Dit ruime land blijft mijn besloten huis,
zeer onbevangen, door geen mens beroerd,
want nijverheden horen hier niet thuis.

Inkeer

Dat ik weer aan mijn ziel ben toegekomen
dank ik dit weer met dat mystieke licht,
de zwakke straal die minzaam is gericht
op slierten nevel, nauw bewogen stromen.

Er ligt een laag van weemoed op de bomen,
vergelend blad houdt takken uit het zicht,
de hemel talmt nog met zijn najaarsplicht:
één vlaagje en er sterven duizend vromen.

Ver staan de deuren nog naar morgen open,
de esdoorn druipt weer van de milde dauw,
waar ik mij in de ochtend mee laat dopen.

Mijn diepe vrees voor vorst en winterkou
is door de huid in lijf en ziel gekropen:
wie is verschoond van herfstelijk berouw?

Levensduur

In de genade bloeit het najaar open,
het licht valt op het uitgesleten pad
alsof ik recht op een verlenging had
en op geluk net uit de schulp gekropen.

Nog op de valreep van het oude hopen
krijgt mededogen weer als vroeger vat.
Hernieuwd elan doet mij beseffen dat
de korte duur tot eeuwig op kan lopen.

Tot aan de avond wacht ik nog maar af
of hier geen sprake van vergissing was:
denk ik niet almaar vaker aan het graf?

Maar wadend door het al vergelend gras,
aanvaard ik wat dit herfstgetij mij gaf:
doorzichtigheid, uit licht gegoten glas.

Herfstig Eindhoven

Ik liep weer door de harteloze stad
en zag de haast die haar is aangeboren.
Er was geen wezen dat mij kon bekoren,
alsof vertedering geen zin meer had.

Omdat ik als een boer mijn passen mat,
zo liep ik in het stedse niets verloren,
de oren dicht om maar geen roep te horen,
waarin een opmaat naar verwensing zat.

Ik ben een boer van akkers, open veld
en van de stad kan ik het hart niet vinden,
omdat de zon haar lens op niets instelt,

omdat de wind getemd is en de linde
te kwijnen staat om het verkeersgeweld.
Maar bovenal mis ik het welgezinde.

Atalanta

Ik zag vandaag de allerlaatste vlinder
zich hoopvol warmen in de najaarszon:
opvallend feit dat niet verhelen kon
dat er al dagen melding was van winter.

Zo bladloos ondervond de wijnrank hinder
van blote naaktheid zonder nachtjapon,
dat ik als dichter een refrein verzon
dat ooit de weg zal vinden naar de vinder.

Bedenk, ik heb de waarheid niet in pacht
en wat er in de toekomst ligt verborgen,
loert onder dekens naar de zwarte nacht,

ziet kans en keer van de herleefde morgen
die weer zal komen, met geloof bevrucht:
de vlinder absorbeert mijn mensenzorgen.

Nachtvorst

De eerste vorst kwam ongenadig aan,
het blad viel zonder reden van de bomen,
want onverwacht woelden de onderstromen
die uitgezonden waren door de maan.

Ik heb daar urenlang verkleumd gestaan
met ogen vol van angstige dromen,
alsof ik al een voorschot had genomen
op mijn beleving van het aards vergaan.

Toen viel er licht door hoge kale takken
dat zich verschanste in een gouden krans
die ik met starre vingers aan kon pakken.

Ik liet hem liggen - een gemiste kans -
alsof ik bang was van het spottend galken
van een te laat vertrokken grauwe gans.

Een strenge winter voorzegd

December draagt de zachte krachten aan
van westenwinden en van grauwe wolken
die heel omzichtig worden uitgemolken:
het water zal hoog in de vaarten staan.

De vorst leidt nog een ongezien bestaan:
vanuit het noorden zweven vogelvolken
op trage vleugels als gezworen tolken
van vrome schaatsers die ter kerke gaan.

Ik zal mij ver van het voorzeggen houden,
wat weet ik van de tijden en het weer
en hoe de loten zich tot niet verhouden?

Ik hoed mij voor het minder en het meer,
het warme hart, maar evenzeer het koude,
want ieder hart moet breken op een keer.

Ochtendplicht

De nevel legt een grijze, natte klauw
op veld en beemd en veegt contouren uit
en dempt het zeer vertrouwd trekgeluid
van lijsters, het geraaskal van de kauw.

De bomen druipen in het ochtendgrauw
en alles lekt en treft de klamme huid,
wat altijd op verzet en weerzin stuit:
niets is zo kil als onderkoelde dauw.

Waarom ben ik niet warm in bed gebleven,
sta ik hier rillend in het matte licht
te wachten tot ik iets heb opgeschreven

dat uit moet monden in een strak gedicht
dat ik de wereld alsnog mee moest geven?
De ware dichter zweert bij ochtendplicht.

Advent

Nu God de hofpoort op een kier heeft staan
- ik lees het uit het teken van de tijd
dat ons de weg wijst naar de eeuwigheid -
breekt een moment van diep verlangen aan.

Hoewel het licht in nacht lijkt op te gaan
- ik raak het zicht op het sacrale kwijt,
het oog verblind door de verscheidenheid -
zie ik Gods zoeklicht aan de hemel staan.

Een mens kan er een leven lang op wachten
tot God zich als barmhartig openbaart
om onze vrees voor doodgaan te verzachten.

Net als het kind dat naar de hemel staart
om te ontstijgen aan een wangedachte,
zie ik hoe het heelal zijn afgod baart.

